

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗОЛОТА ЛЕСЯ ВОЛОДИМИРІВНА

УДК: 342.95 (477)

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СФЕРІ НАУКОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Суми – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Університеті сучасних знань.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
КУЛІШ Анатолій Миколайович,
Сумський державний університет,
директор навчально-наукового інституту
права.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
КРАВЦОВА Тетяна Миколаївна,
Сумський національний аграрний університет,
професор кафедри правосуддя;

кандидат юридичних наук, старший науковий
співробітник
МАРКОВ В'ячеслав Валерійович,
Харківський національний університет
внутрішніх справ,
декан факультету № 4.

Захист відбудеться 27 червня 2019 р. о 13.⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 55.051.07 Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Петропавлівська, 57.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2.

Автореферат розісланий 24 травня 2019 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

М. І. Логвиненко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Однією з рушійних сил прогресу українського суспільства, підвищення та зростання інтелектуального рівня наших громадян є розвиток наукової діяльності. У зв'язку з цим держава намагається створити всі належні умови для реалізації інтелектуального потенціалу у різних сферах життєдіяльності людини, в тому числі і в науковій сфері, для задоволення соціальних, економічних, культурних потреб. Так, об'єкти права інтелектуальної власності у процесі наукової діяльності створюються безперечно і перманентно як її продукт та очікуваний результат. Відповідно, і якість та ефективність охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності впливають на оцінку її суб'єктами безпеки своїх авторських прав, утворюють відчуття правової і фактичної захищеності науковця, формують необхідну мотивацію та стимули до зайняття науковою діяльністю в подальшому.

Тому одним із пріоритетних напрямків державної політики є охорона права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, оскільки розвиток і реформування наукової сфери позитивно впливають на економіку країни та підвищують рівень інноваційних досягнень, виводять економіку країни на новий міжнародний рівень. Також підвищення наукового потенціалу не тільки сприяє модернізації України у сфері науки, але й підвищує її національну безпеку і обороноздатність.

Сьогодні спостерігається негативний стан дотримання законодавства, яке регулює питання інтелектуальної власності у сфері наукової власності, збільшується кількість правопорушень відповідних прав. Причиною такого стану є недосконалість механізму правової охорони, захисту прав інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, відсутність закріплення на нормативно-правовому рівні національної системи охорони права інтелектуальної власності в Україні, неврегульованість питання щодо правової охорони наукових відкриттів тощо.

Проблемні питання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності в Україні вивчали такі вчені, як: В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, А. І. Берлач, Ю. П. Битяк, В. В. Волік, В. В. Галуцько, В. М. Гаращук, Ю. В. Гаруст, С. Т. Гончарук, Б. В. Деревянко, О. І. Кисельова, Ф. О. Кіріленко, Т. А. Кобзєва, О. В. Когут, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, О. Є. Користін, С. О. Короєд, Т. М. Кравцова, О. В. Кузьменко, А. М. Куліш, В. І. Курило, О. А. Ляшенко, А. Г. Майданевич, В. В. Марков, О. М. Музичук, О. П. Орлюк, В. В. Пахомов, Д. В. Приймаченко, О. М. Резнік, Г. С. Римарчук, А. І. Саєнко, М. В. Старинський, В. В. Сухонос, В. В. Сухонос, Є. В. Юркова, М. Ю. Яковчук тощо. Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць, можемо стверджувати, що й дотепер існує ціла низка загальнотеоретичних та практичних питань, пов'язаних із комплексним вивченням адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні.

Таким чином, необхідність забезпечення ефективної реалізації права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні, недостатня розробленість теоретичних положень, недосконалість правового регулювання у цій сфері обумовлюють актуальність дослідження адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертацію підготовлено в межах основних положень Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 червня 2016 р. № 402-р, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р., Пріоритетних напрямів наукових досліджень Університету сучасних знань на 2017–2022 рр. (протокол Вченої ради Університету сучасних знань № 3 від 08.12.2016).

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на підставі узагальнення наукових праць учених, аналізу чинного законодавства та практики його реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та окреслити напрямки вдосконалення відповідного адміністративного законодавства.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації необхідно було виконати такі основні *завдання*:

- визначити особливості права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності як об'єкта адміністративно-правової охорони;
- встановити сутність та зміст адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності;
- охарактеризувати сучасний стан правового регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні;
- розкрити сутність, структуру та особливості механізму адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні;
- окреслити систему суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні;
- систематизувати форми та методи адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні;
- визначити особливості адміністративної відповідальності за порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні;
- опрацювати напрямки удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні;

– узагальнити зарубіжний досвід охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та можливості його використання в Україні;

– запропонувати шляхи оптимізації системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні та заходи удосконалення взаємодії між ними.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у процесі здійснення адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

Предметом дослідження є адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертації становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів та прийомів наукового пізнання, серед яких: загальнонаукові (аналізу, узагальнення) та спеціально-юридичні (формально-логічний, порівняльно-правовий, системно-структурний).

За допомогою застосування методу аналізу охарактеризовано сучасний стан правового регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні (підрозділ 1.3). З використанням методу узагальнення сформульовано висновки щодо реформування національної системи правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності (підрозділи 1.3, 3.1, 3.2). Під час застосування формально-логічного методу удосконалено понятійно-категоріальний апарат, який застосовувався у дисертації (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1–2.4, 3.2). Порівняльно-правовий метод використано в ході визначення основних напрямків удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні (підрозділ 3.1). Системно-структурний метод дав змогу визначити систему суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні, узагальнити систему законодавства, яке врегульовує відносини щодо адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, та розробити відповідні пропозиції щодо його удосконалення (підрозділи 1.3, 2.2, 3.1). В роботі використано й інші методи наукового пізнання.

Науково-теоретичне підґрунтя дисертаційного дослідження становлять праці вчених у галузі філософії, соціології, управління, теорії та історії права, адміністративного права та процесу, конституційного права, кримінального права та інших галузевих правових наук.

Нормативно-правовою основою роботи є Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані у встановленому законом порядку, чинні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, що закріплюють адміністративно-правові засади охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

Інформаційну та емпіричну основу дисертації становлять узагальнення практики охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, довідкові видання, статистичні матеріали.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших спроб комплексно, на підставі узагальнення наукових праць учених, аналізу чинного законодавства та практики його реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні та окреслити напрямки її вдосконалення. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових теоретичних і практичних висновків та положень, запропонованих особисто здобувачем. Основні з них такі:

уперше:

– визначено особливості сучасного стану правового регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні: 1) наявність розгалуженої системи нормативно-правових актів щодо адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, що ускладнює застосування їх на практиці; 2) більш детальної регламентації потребують відносини з охорони наукових відкриттів, також відсутня чітка вказівка на те, що об'єктами авторського права є наукові твори (твори наукового характеру); 3) відсутність єдиного нормативно-правового акта, який би врегульовував питання охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 4) не вирішено питання щодо визначення на нормативно-правовому рівні національної системи охорони інтелектуальної власності; 5) не прийнято положення про створення Національного органу інтелектуальної власності; 6) необхідність імплементації міжнародно-правових норм у національне законодавство, яке регулює питання правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності;

– здійснено класифікацію суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні за такими критеріями: 1) за обсягом поширеності діяльності суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 2) за правовою природою утворення; 3) за напрямками діяльності;

– оптимізацію системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності визначено як цілеспрямований процес, який полягає в удосконаленні системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності шляхом внесення відповідних змін до чинного законодавства (визначення оптимальних складових системи для повноцінного її функціонування, оптимальних повноважень суб'єктів відповідної системи тощо) з метою підвищення ефективності діяльності суб'єктів такої системи у напрямку забезпечення належної правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; визначено принципи оптимізації системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності;

удосконалено:

– понятійно-категоріальний апарат дослідження шляхом наведення власних позицій щодо розуміння таких понять, як: «право інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в суб'єктивному розумінні», «адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності»; «правове регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності», «механізм адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності», «форми адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності», «методи адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності»;

– систему заходів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, до якої віднесено: 1) розроблення та прийняття нормативно-правових актів, які регулюють питання охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 2) формування та проведення державної політики, що стосується охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 3) впровадження державних програм щодо охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 4) здійснення Міністерством економічного розвитку і торгівлі України державної реєстрації прав автора на результати наукової діяльності (твори науки) за його заявкою, а також реєстрації договорів, які стосуються права автора на наукові результати, та ведення відповідного реєстру; 5) здійснення державного та громадського контролю за дотриманням національного законодавства, яке регулює питання інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 6) заборону будь-якої діяльності фізичних та юридичних осіб, яка створює загрозу порушення прав інтелектуальної власності на результати наукової діяльності;

– підхід до визначення елементів механізму адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, які поділено на основні елементи, без яких механізм не може апріорі функціонувати, та факультативні елементи, наявність чи відсутність яких залежить від певних обставин;

дістали подальшого розвитку:

– системний підхід до визначення основних ознак адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, а саме: 1) є елементом державного управління правових відносин, які виникають у процесі реалізації суб'єктами інтелектуальної власності своїх прав у сфері наукової діяльності; 2) здійснюється за допомогою адміністративно-правових засобів; 3) суб'єктом виступають органи публічного управління: державні органи загальної і спеціальної компетенції, установи, організації; 4) об'єктом адміністративно-правової охорони є авторські права на результати наукової діяльності (наукові дослідження і висновки, які викладені у наукових статтях, монографіях тощо, наукові відкриття); 5) представлена системою правових

заходів, які спрямовані на забезпечення прав інтелектуальної власності на результати наукової діяльності;

– завдання оптимізації системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, а саме: 1) забезпечення ефективного функціонування системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 2) підвищення рівня протидії правопорушенням у сфері інтелектуальної власності на результати наукової діяльності; 3) створення ефективних механізмів дотримання законодавства у сфері інтелектуальної власності на результати наукової діяльності у цифровому середовищі; 4) зміцнення співробітництва та взаємодії між органами, установами, організаціями, діяльність яких спрямована на забезпечення правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 5) створення у структурах державних органів, задіяних у сфері охорони та захисту прав інтелектуальної власності, спеціальних підрозділів; 6) удосконалення практичних механізмів підвищення рівня інституційного потенціалу суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності;

– визначення напрямів удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні, до яких віднесено такі: 1) адаптація та гармонізація національного законодавства, яке регулює питання правової охорони права інтелектуальної діяльності у сфері наукової діяльності, до норм і стандартів міжнародного права; 2) систематизація чинного законодавства у сфері правової охорони права інтелектуальної власності шляхом прийняття комплексного кодифікованого нормативно-правового акта – Кодексу інтелектуальної власності; 3) урегулювання питання правової охорони права інтелектуальної власності на наукові відкриття; 4) більш детальне врегулювання питання правової охорони права інтелектуальної власності на результати наукової діяльності; 5) ліквідація створеної нещодавно Державної організації «Національний офіс інтелектуальної власності».

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що положення, отримані в результаті проведеного в дисертації дослідження, можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері – як основа для подальших досліджень адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності (*акт впровадження Кримінологічної асоціації України від 18.02.2019 р.*);

– правотворчості – в ході уточнення та доповнення чинних законодавчих та підзаконних актів, що регулюють питання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності (*акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 19.02.2019 р.*);

– правозастосовній діяльності – з метою підвищення ефективності охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності (*акт впровадження*

результатів дисертаційного дослідження у практичну діяльність Навчально-тренувального центру боротьби з кіберзлочинністю та моніторингу кіберпростору Харківського національного університету внутрішніх справ від 20.02.2018);

– освітньому процесі – під час підготовки підручників та навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Суд та правоохоронні органи» (*акт впровадження Сумського державного університету від 21.02.2019 р.*).

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що містяться в дисертації. Дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно, усі сформульовані в ньому положення та висновки обґрунтовані на основі особистих досліджень автора. Нові наукові результати дисертації отримані дисертантом особисто. У співавторстві опубліковано тези доповіді «Problematic issues of intellectual property criminal protection in Ukraine». *Порушення прав інтелектуальної власності та боротьба з ними: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7 грудня 2017 р.)* (дисертантом охарактеризовано проблемні питання охорони права інтелектуальної власності в Україні (обсяг – 0,9 д.а.)).

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки було оприлюднено на міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, зокрема: «Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку» (м. Харків, 2016 р.), «Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування» (м. Київ, 2017 р.), «Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні» (м. Львів, 2018 р.), «Порушення прав інтелектуальної власності та боротьба з ними» (м. Київ, 2017 р.), «Актуальні дослідження правової та історичної науки» (м. Тернопіль, 2018 р.).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження викладено в семи статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, та п'яти тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, поділених на дев'ять підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 229 сторінок. Список використаних джерел включає 198 найменувань та розміщений на 22 сторінках, додатки розташовано на дев'яти сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження, її зв'язок з науковими планами та програмами, визначено мету і завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, сформульовано наукову новизну та практичне

значення отриманих результатів, наведено відомості щодо апробації результатів дослідження, публікацій, структури й обсягу роботи.

Розділ 1 «Теоретико-методологічна характеристика адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності» містить 3 підрозділи.

У підрозділі 1.1 *«Поняття права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та його особливості як об'єкта адміністративно-правової охорони»* відзначено, що наукову діяльність необхідно розуміти у широкому і вузькому значеннях. Визначено основні ознаки наукової діяльності.

З'ясовано сутність права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та виокремлено його основні ознаки. Визначено перелік особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. Враховуючи характер адміністративно-правової охорони та специфіку охоронюваного об'єкта – права інтелектуальної власності, запропоновано до особливостей права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності як об'єкта адміністративно-правової охорони віднести такі: 1) охорона та захист такого права реалізується за допомогою адміністративних, а не цивільно-правових способів; 2) в основі охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності лежать адміністративні методи і засоби управління такою охороною; 3) режим охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності встановлюється не цивільним, а адміністративним законодавством; 4) стан дотримання права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності залежить від ефективності діяльності органів державної влади, одним із основних завдань яких є охорона такого права.

У підрозділі 1.2 *«Сутність та зміст адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності»* адміністративно-правову охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності визначено як діяльність органів державного управління, яка спрямована на вжиття відповідних заходів профілактики вчинення правопорушень щодо інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності засобами адміністративного права, підтримання стабільної ситуації у сфері забезпечення права інтелектуальної власності на результати наукової діяльності, виявлення та відновлення порушених немайнових та майнових прав суб'єктів права інтелектуальної власності на результати наукової діяльності та подолання негативних наслідків, притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності за порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. Виокремлено характерні ознаки адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та окреслено систему заходів, які визначають її зміст.

Зауважено, що адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності у широкому її розумінні полягає не лише в розробленні та здійсненні суб'єктами такої охорони відповідних охоронних заходів, які спрямовані на забезпечення в подальшому режиму законності у зазначеній сфері, але й у притягненні винних осіб до адміністративної

відповідальності, тобто містить у собі всі елементи захисту прав інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

У підрозділі 1.3 «Сучасний стан правового регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні» з'ясовано зміст поняття «правове регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності», під яким запропоновано розуміти правовий вплив норм адміністративного права на суспільні відносини, які виникають у процесі реалізації суб'єктами управління адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, основна мета якого полягає в забезпеченні законних інтересів та прав суб'єктів права інтелектуальної діяльності у сфері наукової діяльності.

Виокремлено загальні та спеціальні ознаки правового регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та здійснено класифікацію нормативно-правових актів, які визначають основні засади адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності за такими критеріями, як юридична сила нормативно-правового акта, та залежно від специфіки результату наукової діяльності, який є об'єктом права інтелектуальної власності. На основі аналізу системи міжнародного і національного законодавства, яке регулює питання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, здійснено комплексну характеристику сучасного стану правового регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, визначено його особливості.

Розділ 2 «Механізм адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні» складається із 4-х підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Поняття та елементи механізму адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні» з'ясовано сутність механізму адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та виокремлено його основні ознаки.

Виділено основні (без яких механізм не може апріорі функціонувати) та допоміжні (факультативні) (наявність чи відсутність яких залежить від відповідних обставин) елементи механізму адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та здійснено їх детальну характеристику.

У підрозділі 2.2 «Суб'єкти адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні» визначено систему суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні, під якою запропоновано розуміти сукупність органів державної влади, міжнародних, національних громадських організацій, наукових установ тощо, які відповідно до законодавства уповноважені здійснювати охорону права інтелектуальної

власності у сфері наукової діяльності шляхом вжиття превентивних, захисних, відновлювальних та інших заходів з метою забезпечення режиму законності у сфері інтелектуальної власності щодо наукової діяльності.

Здійснено класифікацію суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

Охарактеризовано діяльність таких суб'єктів, як: Всесвітня організація інтелектуальної власності, Міжнародна конфедерація товариств авторів і композиторів, що об'єднує авторські організації з усього світу (CISAC), Міждержавна рада з питань правової охорони й захисту інтелектуальної власності, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (Департамент інтелектуальної власності, Рада з питань інтелектуальної власності), державний інспектор з питань інтелектуальної власності, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство юстиції України (Науково-дослідний центр судової експертизи з питань інтелектуальної власності), Вищий суд з питань інтелектуальної власності, Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент), Державна організація «Українське агентство з авторських та суміжних прав» (ДО УААСП), Державне підприємство «Інтелзахист», Національний офіс інтелектуальної власності (НОІВ), Національна академія наук України, Асоціація авторів наукових відкриттів України, Всеукраїнська асоціація інтелектуальної власності тощо.

У підрозділі 2.3 *«Форми та методи адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні»* під формами адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності запропоновано розуміти зовнішнє вираження діяльності суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, яке полягає в реалізації ними конкретних дій та вжитті конкретних заходів щодо запобігання порушенням права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, створення належних умов його реалізації, застосування відповідних захисних механізмів у разі порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності з метою їх відновлення.

Методи адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності визначено як сукупність правових засобів та способів, які застосовуються суб'єктами адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, за допомогою яких здійснюється охоронний, превентивний та захисний вплив на суспільні відносини, які виникають у процесі такої правової охорони, з метою виконання поставлених завдань та цілей адміністративно-правової охорони у зазначеній сфері.

Виокремлено види форм та методів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та здійснено їх характеристику.

У підрозділі 2.4 *«Адміністративна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні»* надано

визначення поняття «адміністративна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності».

Зауважено, що чинним законодавством до адміністративних порушень віднесено дуже мало порушень прав інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та не враховано положень спеціальних законодавчих актів у зазначеній сфері – Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ, а також інших законодавчих актів. Зокрема, не враховано того, що статтею 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» чітко визначено перелік порушень авторського права та суміжних прав, проте в Кодексі України про адміністративні правопорушення жодної відповідальності за такі порушення не закріплено.

Зазначено, що розмір штрафу, який передбачений санкцією статті 51-2 КУпАП, є надзвичайно низьким порівняно з вартістю та цінністю того блага, що взяте під адміністративно-правову охорону, – наукових відкриттів, наукових творів, інших об'єктів права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. Тому за даних умов існує реальна загроза того, що сплата штрафу як адміністративне стягнення за порушення прав інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності може перетворитися на відповідну формальність порівняно з тією вигодою, яку може отримати правопорушник унаслідок своєї діяльності.

Розділ 3 «Шляхи удосконалення адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні» містить 2 підрозділи.

У підрозділі 3.1 «Напрямки удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні» зазначено, що сьогодні сучасний стан правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності перебуває на етапі реформування, Урядом розробляються відповідні плани дій, заходів щодо удосконалення національної системи правової охорони права інтелектуальної власності, в тому числі і у сфері наукової діяльності.

Визначено конкретні напрямки удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні.

У підрозділі 3.2 «Оптимізація системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні та удосконалення взаємодії між ними» визначено сутність оптимізації системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. Здійснено характеристику принципів оптимізації системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

Встановлено, що досягнення мети такої оптимізації можливе лише після: 1) загальної оцінки стану існуючої системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 2) проведення загальної оцінки чинного національного законодавства, яке регулює питання правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 3) оцінки якості нормативно-правових актів, які регулюють

діяльність та визначають повноваження суб'єктів правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 4) проведення оцінки відповідності національного законодавства у сфері інтелектуальної власності міжнародному законодавству та законодавству ЄС; 5) виявлення та оцінки існуючих проблем сучасної системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні сутності та особливостей адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні та окресленні напрямків удосконалення адміністративного законодавства у цій сфері. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових положень та рекомендацій, основними з яких є наступні:

1. Право інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності визначено як систему особистих немайнових прав інтелектуальної власності та (або) майнових прав інтелектуальної власності суб'єктів наукової діяльності (наукових працівників, науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, інших учених, наукових установ тощо) або інших суб'єктів щодо володіння, користування та розпорядження належними їм відповідно до закону (договору) результатами наукової діяльності – науковими результатами.

До особливостей права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності як об'єкта адміністративно-правової охорони запропоновано віднести такі: 1) охорона та захист такого права реалізуються за допомогою адміністративних, а не цивільно-правових способів; 2) в основі охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності лежать адміністративні методи і засоби управління такою охороною; 3) режим охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності встановлюється не цивільним, а адміністративним законодавством; 4) стан дотримання права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності залежить від ефективності діяльності органів державної влади, одним із основних завдань яких є охорона такого права.

2. Адміністративно-правову охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності визначено як діяльність органів державного управління, яка спрямована на вжиття відповідних заходів профілактики вчинення правопорушень щодо інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності засобами адміністративного права, підтримання стабільної ситуації у сфері забезпечення права інтелектуальної власності на результати наукової діяльності, виявлення та відновлення порушених немайнових та майнових прав суб'єктів права інтелектуальної власності на результати наукової діяльності, притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності за порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

До системи заходів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності віднесено: 1) розроблення та прийняття нормативно-правових актів, які регулюють питання охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 2) формування та проведення державної політики, що стосується охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 3) впровадження державних програм щодо охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 4) здійснення Міністерством економічного розвитку і торгівлі України державної реєстрації прав автора на результати наукової діяльності (твори науки) за його заявкою, а також реєстрації договорів, які стосуються права автора на наукові результати, та ведення відповідного реєстру; 5) здійснення державного та громадського контролю за дотриманням національного законодавства, яке регулює питання інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 6) заборону будь-якої діяльності фізичних та юридичних осіб, яка створює загрозу порушення прав інтелектуальної власності на результати наукової діяльності.

3. Сучасний стан правового регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні характеризується такими особливостями: 1) наявна розгалужена система нормативно-правових актів щодо адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, що ускладнює застосування їх на практиці; 2) правове регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності перебуває в процесі розвитку; 3) відсутній єдиний нормативно-правовий акт, який би врегульовував питання охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, визначив би правовий режим наукових результатів як об'єктів права інтелектуальної власності, систему суб'єктів такої охорони, напрямки їх діяльності, повноваження, форми та методи адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 4) не вирішено питання щодо визначення на нормативно-правовому рівні національної системи охорони інтелектуальної власності; 5) не прийнято положення про створення Національного органу інтелектуальної власності; 6) необхідною є імплементація міжнародно-правових норм у національне законодавство, яке регулює питання правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

4. Запропоновано перелік елементів механізму адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, а саме основні елементи, без яких механізм не може апріорі функціонувати: 1) адміністративно-правові норми, які врегульовують питання щодо охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 2) адміністративно-правові відносини, які виникають у процесі здійснення охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 3) акти безпосередньої реалізації суб'єктами адміністративно-правових відносин, які виникають у процесі здійснення охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, своїх прав та обов'язків; 4) форми та методи

адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; допоміжні (факультативні) елементи, наявність чи відсутність яких залежить від певних обставин: а) акти застосування адміністративно-правових норм суб'єктами охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; б) адміністративна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

5. До системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні належать: 1) за обсягом поширеності діяльності суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності: міжнародні (наприклад, Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), Міжнародна конфедерація товариств авторів і композиторів, що об'єднує авторські організації з усього світу (CISAC)), міждержавні (Міждержавна рада з питань правової охорони й захисту інтелектуальної власності) та внутрішньодержавні (органи виконавчої, судової влади тощо); 2) за правовою природою створення: державні суб'єкти (органи виконавчої влади (Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Рада з питань інтелектуальної власності тощо), судові органи (Вищий суд з питань інтелектуальної власності), державні органи зі спеціальним статусом, наукові установи (Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, державні підприємства та організації (Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент), Державна організація «Українське агентство з авторських та суміжних прав» (ДО УААСП), Державне підприємство «Інтелзахист», Національний офіс інтелектуальної власності (НОІВ)) та недержавні (громадські організації, наприклад Асоціація авторів наукових відкриттів України); 3) за напрямками діяльності: а) суб'єкти, діяльність яких безпосередньо спрямована на здійснення адміністративно-правової охорони (в широкому її розумінні, яке включає і захист) права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності (наприклад, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство внутрішніх справ, прокуратура, Вищий суд з питань інтелектуальної власності); б) суб'єкти, які не мають прямих функцій і завдань щодо інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, але виконують особливу роль у формуванні чи забезпеченні сприятливих умов для створення та використання інтелектуальної власності (наприклад, Міністерство юстиції України, Національна академія наук України, Національна академія правових наук України тощо).

6. Виокремлено наступні форми адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні: 1) основні: а) превентивні – спрямовані на запобігання порушенням права інтелектуальної власності; б) захисні – форми адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні, що застосовуються у разі виявлення вчиненого порушення; 2) допоміжні – дії організаційного та матеріально-технічного характеру, які здійснюються суб'єктами адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності

з метою реалізації інших зазначених вище форм, а також планування та організації своєї діяльності.

До методів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності запропоновано віднести: метод субординації, метод координації, метод контролю, метод встановлення нормативів (стандартизації), дозвільно-реєстраційний метод.

7. Виокремлено особливості складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 51-2 КУпАП «Порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності»:

1) об'єктом адміністративних порушень права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності завжди виступають права інтелектуальної власності (як майнові, так і немайнові), суспільні відносини у сфері охорони прав інтелектуальної власності у галузі наукової діяльності – авторських і суміжних прав, прав на наукове відкриття;

2) відповідний склад адміністративного правопорушення є формальним, тобто момент вчинення правопорушення не пов'язується із завданням конкретної матеріальної шкоди чи збитків потерпілим особам, об'єктивна сторона правопорушень не характеризується обов'язковістю завдання шкоди суспільним відносинам, настання негативних наслідків відповідного діяння. Порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності вважається адміністративним правопорушенням та визнається вчиненим уже з моменту вчинення відповідних дій, що передбачені диспозицією статті 51-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення;

3) адміністративне стягнення, яке визначене санкцією ст. 51-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення, передбачене у вигляді штрафу. Такий стан правового регулювання адміністративної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності, зокрема встановлений розмір адміністративного стягнення, не забезпечує досягнення тієї мети, з якою його застосовують, – запобігання вчиненню нових правопорушень, а також свідчить про недостатню охорону прав інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

8. До пріоритетних напрямів удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні, запропоновано віднести: 1) адаптацію та гармонізацію національного законодавства, яке регулює питання правової охорони права інтелектуальної діяльності у сфері наукової діяльності, до норм і стандартів міжнародного права; 2) систематизацію чинного законодавства у сфері правової охорони права інтелектуальної власності шляхом прийняття комплексного кодифікованого нормативно-правового акта – Кодексу інтелектуальної власності; 3) урегулювання питання правової охорони права інтелектуальної власності на наукові відкриття шляхом визначення окремого розділу у Кодексі інтелектуальної власності; 4) урегулювання питання правової охорони права інтелектуальної власності на результати наукової діяльності шляхом визначення окремого розділу в Кодексі інтелектуальної власності; 5) визначення в Кодексі інтелектуальної власності положень, які визначатимуть

Національну систему охорони інтелектуальної власності в Україні; б) прийняття Положення про створення Національного органу інтелектуальної власності відповідно до положень Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні.

9. Встановлено, що основними завданнями оптимізації системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності є такі: 1) забезпечення ефективного функціонування системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 2) підвищення рівня протидії правопорушенням у сфері інтелектуальної власності на результати наукової діяльності; 3) створення ефективних механізмів дотримання законодавства у сфері інтелектуальної власності на результати наукової діяльності у цифровому середовищі; 4) зміцнення співробітництва та взаємодії між органами, установами, організаціями, діяльність яких спрямована на забезпечення правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 5) створення у структурах державних органів, задіяних у сфері охорони та захисту прав інтелектуальної власності, спеціальних підрозділів; 6) удосконалення практичних механізмів підвищення рівня інституційного потенціалу суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 7) розроблення та запровадження суб'єктами адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності ефективних механізмів оцінювання причин та масштабів порушень прав інтелектуальної власності авторів творів наукового характеру, авторів наукових відкриттів; 8) підвищення рівня міжнародного співробітництва та співпраці з установами ЄС у сфері інтелектуальної власності.

До напрямів удосконалення взаємодії суб'єктів правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності запропоновано віднести такі: 1) посилення співпраці між науковцями й органами державної влади, громадськими організаціями, іншими суб'єктами щодо забезпечення дотримання відповідних немайнових та майнових прав інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності (проведення науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів тощо); 2) розроблення чіткого спільного плану дій щодо підвищення рівня правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 3) підвищення ролі громадськості шляхом забезпечення здійснення належного громадського контролю за дотриманням немайнових та майнових прав авторів на результати наукової діяльності; 4) забезпечення конструктивного діалогу між суб'єктами правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 5) проведення спільних координаційних нарад органів державної влади та громадських організацій щодо питань удосконалення правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Золота Л. В. Особливості адміністративної відповідальності за порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Вип. 43. Т. 4. С. 155–159.
2. Золотая Л. В. Содержание и структура механизма административно-правовой охраны права интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности. *Право и политика (Кыргызская Республика)*. 2017. № 4. С. 122–128.
3. Золота Л. В. Форми адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 4 (25). Том 2. С. 68 - 73.
4. Золота Л. В. Особливість правового регулювання права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. *Право і суспільство*. 2018. № 2. С. 129–135.
5. Золота Л. В. Сучасний стан правового регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні. *Верховенство права*. 2019. № 1. С. 64–71.
6. Золота Л. В. Поняття та ознаки наукової діяльності. *Європейські перспективи*. 2019. № 1. С. 68–73.
7. Золота Л. В. Визначення поняття та змісту права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності як об'єкта адміністративно-правової охорони. *Наше право*. 2019. № 1. С. 42–48.
8. Золота Л. В. Щодо напрямків удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні. *Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 4–5 берез. 2016 р.). Харків : Східноукр. наук. юрид. орг., 2016. С. 32–36.
9. Золота Л. В. Щодо принципів оптимізації системи суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. *Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 14–15 лип. 2017 р.). Київ : Центр прав. наук. дослідж., 2017. С. 48–52.
10. Zolota L. V., Ovcharenko N. M. Problematic issues of intellectual property criminal protection in Ukraine. *Порушення прав інтелектуальної власності та боротьба з ними* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 07 груд. 2017 р.). Київ : НДІ інтелектуал. власності, 2017. С. 35–40.
11. Золота Л. В. Національне законодавство щодо адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. *Актуальні дослідження правової та історичної науки* : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Тернопіль, 15 берез. 2018 р. (РІНЦ)). С. 10–15.
12. Золота Л. В. Щодо напрямків удосконалення взаємодії суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері

наукової діяльності в Україні. *Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 17–18 серп. 2018 р.). Львів : Західноукр. орг. «Центр правничих ініціатив», 2018. С. 65–68.

АНОТАЦІЯ

Золота Л. В. Адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Сумський державний університет. – Суми, 2019.

У дисертації наводиться теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні сутності та особливостей адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. Охарактеризовано елементи механізму адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні, а саме: визначено систему суб'єктів, діяльність яких прямо чи опосередковано спрямована на здійснення та забезпечення адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, досліджено форми та методи такої правової охорони, а також з'ясовано особливості адміністративної відповідальності за порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

Запропоновано напрямки удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні, визначено заходи з оптимізації системи суб'єктів такої адміністративно-правової охорони та перспективні напрями удосконалення взаємодії між ними.

Ключові слова: інтелектуальна власність, право інтелектуальної власності, наукова діяльність, особисті немайнові права, майнові права, автор, наукове відкриття, адміністративно-правова охорона, адміністративна відповідальність, оптимізація.

АННОТАЦИЯ

Золотая Л. В. Административно-правовая охрана права интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности в Украине. – *Квалификационная научная работа на правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Сумской государственной университет. – Сумы, 2019.

Диссертационное исследование посвящено комплексному изучению проблем и особенностей административно-правовой охраны прав интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности в Украине. В

работе исследуется и совершенствуется понятийно-категориальный аппарат, а именно: «право интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности», «административно-правовая охрана прав интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности», «механизм административно-правовой охраны прав интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности в Украине», «субъекты административно-правовой охраны прав интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности в Украине», «формы административно-правовой охраны прав интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности», «методы административно-правовой охраны прав интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности», «административная ответственность за нарушение права интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности» и пр.

Определены сущность и содержание административно-правовой охраны прав интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности, изучено современное состояние ее правового регулирования. Комплексно охарактеризованы элементы механизма административно-правовой охраны прав интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности в Украине, а именно: определена система субъектов, деятельность которых прямо или косвенно направлена на осуществление и обеспечение административно-правовой охраны прав интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности, исследованы формы и методы такой правовой охраны, а также выяснены особенности административной ответственности за нарушение права интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности.

Предложены конкретные направления совершенствования административного законодательства, регулирующего охрану прав интеллектуальной собственности в сфере научной деятельности в Украине: 1) адаптация и гармонизация национального законодательства, регулирующего правовую охрану интеллектуальной деятельности в сфере научной деятельности с нормами и стандартами международного права; 2) систематизация действующего законодательства в сфере правовой охраны интеллектуальной собственности путем принятия комплексного кодифицированного нормативно-правового акта – Кодекса интеллектуальной собственности; 3) урегулирование правовой охраны интеллектуальной собственности на научные открытия путем определения отдельного раздела в Кодексе интеллектуальной собственности; 4) более детальное урегулирование правовой охраны интеллектуальной собственности на результаты научной деятельности путем определения отдельного раздела в Кодексе интеллектуальной собственности; 5) определение в Кодексе интеллектуальной собственности положений, которые будут определять Национальную систему охраны интеллектуальной собственности в Украине; 6) принятие Положения о создании Национального органа интеллектуальной собственности в соответствии с положениями Концепции реформирования государственной системы правовой охраны интеллектуальной собственности в Украине.

Также определены пути оптимизации системы субъектов такой административно-правовой охраны и перспективные направления совершенствования взаимодействия между ними.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, право интеллектуальной собственности, научная деятельность, личные неимущественные права, имущественные права, автор, научное открытие, административно-правовая охрана, административная ответственность, оптимизация.

SUMMARY

Zolota L. V. Administrative and Legal Protection OF Intellectual Property Right in the Field of Scientific Activity in Ukraine. – *Manuscript*.

The thesis for a candidate's degree by the specialty 12.00.07 – administrative law and procedure; financial law; informational law. – Sumy State University. – Sumy, 2019.

The author of the dissertation has provided theoretical generalization and a new solution to the scientific problem, which consists in determining the essence and specific features of administrative and legal protection of intellectual property right in the field of scientific activity. The elements of the mechanism of administrative and legal protection of intellectual property right in the field of scientific activity in Ukraine have been characterized, namely: the author has determined the system of subjects, the activity of which is directly or indirectly aimed at implementing and ensuring administrative and legal protection of intellectual property right in the field of scientific activity, has studied the forms and methods of such legal protection, and has clarified the specific features of administrative liability for the violation of intellectual property right in the field of scientific activity.

The author has suggested directions for improving administrative legislation that regulates the protection of intellectual property right in the field of scientific activity in Ukraine, has determined measures for optimization of the system of subjects of such administrative and legal protection and perspective directions for improving the interaction between them.

Key words: intellectual property, intellectual property right, scientific activity, personal non-property rights, property rights, an author, scientific discovery, administrative and legal protection, administrative liability, optimization.

Відповідальний за випуск:
РСЗНІК Олег Миколайович

Підписано до друку 23.05.2019.
Формат 60x90/16. Обл.-вид. арк. 1,0. Ум.-друк. арк.1,0. Папір
офсетний. Гарнітура Times. Тираж 100 пр. Вид. № 104/19.
Віддруковано у видавництві «Ярославна».
40030, м. Суми, вул. Горького, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 332 від 09.02.2001 р.

